

*Azərbaycan Respublikası
Energetika Nazirliyinin
2025-ci il 21 aprel tarixli 3-15/3-2-234/2025 nömrəli
Əmri ilə təsdiq edilmişdir.*

Enerji məhsullarının şərti ölçü vahidlərinə orta çevrilmə əmsalları
(2024-cü ildə ölkədə istehsal olunmuş enerji məhsulları üzrə müəyyən olunmuşdur)

Enerji məhsulunun növləri	Aşağı istiliktötətmə qabiliyyəti		Enerji vahidinə orta çevrilmə əmsalları		
	Qkal/ton	QC/ton	NET**	ŞY***	MVt-st****
Xam neft	10,205	42,726	1,021	1,458	11,868
Xam neft (qaz kondensatı daxil)	10,248	42,906	1,025	1,464	11,918
Qaz kondensatı	10,473	43,848	1,047	1,497	12,180
Avtomobil benzinləri	10,344	43,308	1,034	1,478	12,030
Aİ-92	10,342	43,300	1,034	1,478	12,028
Aİ-95	10,366	43,400	1,037	1,481	12,056
Dizel yanacaqları	10,319	43,205	1,032	1,475	12,001
Reaktiv mühərrik yanacağı	10,262	42,964	1,026	1,466	11,934
Mayeləşdirilmiş qazlar/BBF	10,848	45,419	1,085	1,550	12,616
Mayeləşdirilmiş qazlar/PPF	10,961	45,891	1,096	1,566	12,748
Nafta	10,258	42,950	1,026	1,466	11,931
Vakuum qazoyl	9,403	39,368	0,940	1,344	10,936
Atmosfer qazoyl fraksiyası	10,255	42,935	1,025	1,465	11,926
Yüngül fleqma	8,942	37,440	0,894	1,278	10,400
Sürtkü yağları/T-46	10,000	41,867	1,000	1,429	11,630
Sürtkü yağları/T-1500	9,496	39,757	0,950	1,357	11,044
Təbii qaz *					

* Təbii qaz üzrə ölçmələr ölkədə tətbiq olunan (ГОСТ 2939-63 tələblərinə əsasən $P=101,325$ kPa təzyiq, $T=20^{\circ}\text{C}$ temperatur) standart şəraitdə aparılmış və kkal/min m^3 / QC/min m^3 ilə götürülmüşdür. 2024-cü ildə ölkədə mövcud olan yataqlardan hasil olunan təbii qazın aşağı istiliktötətmə qabiliyyəti 7,951-8,900 Qkal/min m^3 aralığında olmuşdur. Energetika müəssisələri arasında mübadilə olunan qaz həcmələrinin istiliktötətmə qabiliyyəti göstəricilərinin dəqiq uçuotu qaz paylayıcı stansiyalarda quraşdırılmış axın qaz xromatoqraflar vasitəsi ilə təyin olunan qazın komponent tərkibinə əsasən müəyyən olunur. Onlar arasında mübadilə olunan qaz həcmələrinin proqnoz göstəricilərinin işlənməsində hər bir qaz mənbəyi üzrə təyin olunan orta statistik istiliktötətmə qabiliyyətinin göstəricilərindən istifadə olunur.

Çevrilmə əmsallarının təyin olunmasında təbii qaz üzrə ISO standartının tələblərinə uyğun olaraq yuxarı istiliktötətmə qabiliyyətinə istinad olunur, həmçinin onun ölçülməsi üçün standart şərait olaraq temperatur $T=15^{\circ}\text{C}$ və təzyiq $P=101,325$ kPa götürülür. Barometrik təzyiq $P=101,325$ kPa qəbul olunmaqla $T=20^{\circ}\text{C}$ -dən $T=15^{\circ}\text{C}$ -yə çevrilmə əmsalı ГОСТ 17310-2002 tələblərinə əsasən 1,0174 qəbul edilmişdir (belə ki, həcm (V) üzrə $V_{20^{\circ}\text{C}} = V_{15^{\circ}\text{C}} \times 1,0174$, istiliktötətmə qabiliyyəti (H) üzrə $H_{20^{\circ}\text{C}} = H_{15^{\circ}\text{C}} / 1,0174$).

** NET (Neft ekvivalenti tonu) Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatının tövsiyəsinə uyğun olaraq enerji məhsullarının istilik tötətmə qabiliyyəti üzrə qəbul olunmuş etalon şərti ölçü vahididir. 1 NET=10,000 Qiqaqalori/ton = 41,868 Qiqaoul/ton.

***ŞY (Şərti yanacaq) daş kömürün aşağı istiliktötətmə qabiliyyətinə görə hesablanmış ölçü vahididir. 1 ton ŞY=7,000 Qiqaqalori/ton = 29,300 Qiqaoul/ton.

**** 1 MVt-st = 0,860 Qiqaqalori/ton = 3,600 Qiqaoul/ton.